

измирењу с њом“ и о развијању истине које се не исцрпљује са *историјом природе* већ се показује у *историји света*. Естетика због тога не може бити сведена на просту критику уметничких дела или на упутство по коме би она требало да се производе, већ захтева да буде размотрена и рефлектована мишљењем.

Одређења уметнички лепог са којим смо се до сада сусретали јесу *бесконачност, слобода* и *конкретност* – бесконачност истиче Шелинг, слободу – Кант, Шилер и Фихте, а конкретност - Хегел, који је „међу немачким класичним филозофима најконкретније пришао разматрању уметничког стваралаштва“ и успео да обједини све ове значајне моменте везане за феномен лепог. Осим тога, Хегелова заслуга у историји естетике огледа се у чињеници да он, након бројних векова раздвојености лепог и уметности и низа мање успешних покушаја њиховог спајања, успева нераскидиво да синтетише лепо са уметношћу.

Након разматрања повесних форми идеје уметнички лепог као идеала, које смо спровели на претходном предавању, потребно је поновити начин на који Хегел тематизује посебне уметности и њихове творевине. Уметнички лепо је у ранијим поглављима расветљено као *право лепо*, тј. као *убличена духовност, идеал*, а заправо: као апсолутни дух, чији је садржај истина. Тоталитет посебних уметности се у том контексту код Хегела приказује кроз: а) спољашњу уметност *архитектуре*; б) објективну уметност *скулптуре* и в) субјективну уметност *сликарства, музике и поезије*. Према на први поглед делује да је у питању пуко представљање *врста* уметности у складу са раније дефинисаним повесним формама уметнички лепог, тематизација посебних уметности има комплекснију структуру, те се, на пример, архитектура разматра и у симболичком, и у романтичком раздобљу, а поезија и њени облици у романтичкој и класичној епохи.

Претходно размотрени основни принципи разликовања између три кључне повесне епохе развоја идеала у форме уметнички лепог показали су да симболичка епоха доспева само до сродности између садржине и форме, односно до простог наговештавања унутрашњег значења у његовој појави, која је увек *спољашња*. Због тога симболичност представља објективно *као такво* – те, на пример, околну природу прерађује у лепо уметнички *оквир духа*, уграђујући унутрашње значење у спољашњи предмет само у форми наговештаја. Класични идеал, пак, успева да у спољашњој